

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Rudolphi Goclenii Exercitationes et disputationes ethicae & politicae

Goclenius, Rudolph

Marpurgi Cattorum, 1601

CXX. An & ubi locum habere poßit in Aristotelis ethicis taciturnitas?

[urn:nbn:de:bsz:31-109121](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-109121)

ho: Nam privatio operæ est actio animi. Ago enim hoc, ut nolim facere, ait Scaliger. Eiusdem est hoc: Ipsa quoq; cessatio quodammodo actio est. Quod sic quoq; rectè interpretari videor (ut sensus sit causalis:) Cessatio oritur ab actione quadam voluntatis internæ, quæ est cohibitio potentiarum & instrumentorum, quibus actiones externæ fiunt. Porro peccare non est simpliciter agere, sed malè & præter rectum agere. Itaque peccati essentia consistit potius in defectu, actio verò potius est materiale peccati. Unde peccatum actuale à Theologis nominatur. Consideratur igitur hic peccatum ut actio aberrans & παράλογος, quæ sequitur habitum vitiosum. Quod si peccatum pro vitio accipiat, virtuti opposito, qualitas erit, non actus seu actio.

 QUÆSTIO CXX.

An & ubi locum habere possit in Aristotelis

Ethicis Taciturnitas?

NON est hæc una ex ultro citroq; iactatis disceptationibus. Mihi igitur leviter attingere eam visum est. De Taciturnitate certè in Ethicis, etsi in iis de illa Aristoteles nihil, est tradèdum, cum (quæ firma in animo est *μεγίστη*) virtus sit, utilis quidem illa in vitæ quotidianæ consuetudine. *Eximia* (inquit Poëta) est virtus prestare silentia rebus. Et con-

Xk 3 wā

trā gravis est culpa tacenda loqui. Existimo igitur
 ejus doctrinam esse subjungendam doctrinae
 Veracitatis, integritatis & candoris, ut *αεσοδύκνης μέγας* (etsi nonnulli, qui vocem Temperantiae laxius accipiunt, quam Aristoteles, Temperantiae Taciturnitatem subjiciunt, ut sit linguae temperantia): Videtur enim Taciturnitas modum definire veritati, cum sit virtus tacens arcana, & non necessaria dictu ubi, quando & quatenus non est opus in apertum proferre. Extrema ejus sunt: In defectu: Garulitas, futilitas, proditio: non vitans sermones immodicos, non necessarios, inutiles, intempestivos, perniciosos, scandalosos: omnia etiam arcana effutens: indicans facta aut consilia honesta aut non digna indicatione, quibus tamen indicatis alii nocetur. In Excessu: Morositas (quod extremum etiam est comitatus seu affabilitatis) seu nimium silentium & reticentia, hoc est, *κρυψίς* seu occultatio & dissimulatio veritatis, ubi erat profitenda, id est, ubi gloria Dei & salus hominis requirebat, ut loqueremur.

Ei *αεσοδύκνης* etiam *μέγας* habeo duo Veracitatis adjuncta seu *αεσοκείμια*: *Παρρησίαν* & Constantiam. Parrhesia veritatem liberè, masculè & intrepidè, cum necessarium est, profitetur, ad eò, ut ne quidem magnorum abstergeatur metu periculorum. Constantia verò est

est perseverantia in veritate, defendens ac conservans eam. (Levitas enim ea quæ est facilitas ad mentiendum, vitium est in defectu pugnans cum veritate ipsa.) Extrema ejus sunt: In defectu: Inconstantia seu Levitas ea, quæ præter rationem mutat, deserit ac abjicit verum. In excessu: Pertinacia seu rigor tenacissimus falsi, etiamsi de eo quis convictus sit: quò vitio, an quid sit pejus pestilentiusq; hominum generi, haud scio.

Linquendus error: affectanda veritas.

F I N I S .

